

Žan Žak Ruso

Žan Žak Ruso, švajcarsko-francuski filozof, pisac, teoretičar, i samouki kompozitor, rođen je 28. juna 1712. godine u Ženevi, u Švajcarskoj.

Kao najuticajniji filozof prosvetiteljstva uticao je na formiranje pogleda svog vremena. Istakao se kao duhovni preteča Velike francuske revolucije (1789-1799). Stvarao je pod uticajem Hobsa, Paskala, Loka, Didroa, Dekarta.

U svom prvom delu „Rasprava o naukama i umetnosti“ (1750) razrađuje teoriju o tome kako tehnički napredak i materijalna dobra negativno utiču na ljudski moral.

U delu „O poreklu i osnovama nejednakosti među ljudima“ (1754) društvo svoga doba ocenio je neprirodnim, jer je uvideo da i u ovom društvu vlada politička i moralna nejednakost, a privatno vlasništvo je smatrao jednim od glavnih uzroka ovakvog stanja. Privatno vlasništvo je po njemu velika prevara kojom je pojedinac prisvojio zajednička prirodna dobra.

Njegov „Društveni ugovor“ iz 1762. godine poslužio je kao inspiracija sastavljačima „Deklaracije o pravima čoveka i građanina“. Ova rasprava o političkoj teoriji postala je teoretska osnova akcionog programa najradikalnije revolucionarne stranke Jakobinaca. Delo je započeo tezom u kojoj objašnjava da je svaki čovek po prirodnom zakonu rođen slobodan. Potom je vrlo jasno izložio misao da društvo kom čovek pripada

mora da sačuva jednakost i slobodu prirodnog stanja, što omogućava da u opštoj volji bude sačuvana volja svakog pojedinca. Smatrao je da narod suverenom celinom, a taj suverenitet je po njegovom shvatanju nedeljiv i neotuđiv. Istakao je kako smatra da je upravna vlast samo sluga naroda i da je despotizam krajnji oblik nejednakosti:

„Pobuna koja se završava svrgnućem ili ubistvom sultana isto je tako zakonit čin kao i onaj kojim je on pre toga raspolagao imovinom i životima svojih podanika. Silom se odražavao, sila će ga i zbaciti“.

Revoluciju je po njemu opravdan čin kojim se uspostavlja prirodno stanje u državi.

Rusoovo najznačajnije filozofsko delo „Emil“, iz 1762. godine dugo je bilo zabranjeno. Ovde objašnjava kako samo civilizovan čovek, pojedinac, može da postane prirodan, tj. razuman, jer smatra da je izolovan čovek „*tabula rasa*“ koja tek mora da se razvije u intelektualnom i moralnom smislu.

Lubavnom pričom „Žili, ili nova Eloiza“ (1764) kritikuje društvo i brani prirodnu religiju koju smata osnovom ljudskog morala.

U Francuskoj se 1768. godine oženio sa Terezom Levaser, sa kojom je imao petoro dece.

1772. godine je objavio „Ispovesti“, autobiografsko delo kroz koje uz umerenu dozu samooptuživanja konstituiše svoj autoportret.

Žan Žak Ruso se u svim svojim delima zalagao za povratak prirodi kao izvoru, ali ne povratak primitivizmu divljaštva, nego prirodnoj jednakosti među ljudima, na osnovu koje treba shvatati novo društvo.

Svojim radom je uticao na brojne istaknute filozofe, kao što su Kant, Fihte i Hegel.

Umro je 2. jula 1778. godine u Ermenonvilu, u Francuskoj.

Nataša Šijačić

Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported

You are free:

- to Share - to copy, distribute and transmit the work
- to Remix - to adapt the work

Under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- Share Alike. If you alter, transform, or build upon this work, you may distribute the resulting work only under the same or similar license to this one.
 - For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. The best way to do this is with a link to this web page.
 - Any of the above conditions can be waived if you get permission from the copyright holder.
 - Nothing in this license impairs or restricts the author's moral rights.